HUMARA BACHPAN

બાળકોનું જાહેરનામું

ભારતમાં 78 લાખથી વધુ બાળકો 0 થી 6 વર્ષની વયનાં શહેરી ગરીબીમાં વિકસે છે. આવા બાળકો સુરક્ષિત પીવાના પાણી, યોગ્ય સ્વચ્છતાની સુવિધાઓ, યોગ્ય રહેવાની જગ્યા, આનંદપ્રમોદ માટેના મેદાન, યોગ્ય અને સારી રીતે વેન્ટિલેટેડ પ્રારંભિક બાળપણ કેન્દ્રો જેવા જીવનની પાયાની જરૂરિયાતોથી વંચિત છે. આ તમામ પરિબળો તેમની વૃદ્ધિ અને વિકાસને અટકાવે છે.

ગુજરાત રાજ્ય ને 'બાળ મૈત્રીપૂર્ણ' કેવીરીતે બનાવી શકાય?

હાઉસિંગ અને રહેવાની સુવિધાઓ:

- 17% ભારતની વસ્તી નિવાસસ્થાનમાં રહે છે જે માનવ વસવાટ માટે અયોગ્ય છે. ગીચ વસવાટ વાતાવરણ અને અસુરક્ષિત રહેઠાણ બાળકના સુખાકારીને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે. "સલામતીનું સર્જન, કાર્યકાળની સલામતી સાથે તમામ હવામાનના આવાસ" બાળકોના જાહેરનામાં હેઠળ અનિવાર્ય છે.
- આવાસીય પ્રોજેક્ટ્સ, સ્લમ રીડેવલપમેન્ટ અને રીહેબીલીટેશન પ્રોજેક્ટ્સની ટકાઉક્ષમતા અને જાળવણી ભાગની જરૂરિયાત ઓળખના તમામ તબક્કે અર્થપૂર્ણ બાળકોની ભાગીદારી હોવી જોઈએ.
- ઝૂંપડપટ્ટી (સ્લમ) ના વિકાસ માટે મંજૂર થયેલ બિલ્ટ વિસ્તારના વધારાની ફાળવેલ જમીન હેઠળ દરેક ઝૂંપડપટ્ટીનાં પુનર્વસવાટના પ્રોજેકટમાં બાળકોને લગતા ચોક્કસ માળખાકીય સુવિધાઓ જેવા કે ઉદ્યાનો, મનોરંજન જગ્યાઓ, બાળકો માટે અભ્યાસ રૂમ, આંગણવાડી કેન્દ્રો અને કામ કરતા માતા-પિતાના બાળકો માટેના સંભાળ કેન્દ્રોનું નિર્માણ 'વડાપ્રધાન આવાસ યોજના' - હાઉસિંગ ફોર ઓલ (PMAY) હેઠળ થવું જઈએ.

પાણી અને સ્વચ્છતા:

- સ્વચ્છ વિદ્યાલય મિશન અંતર્ગત દરેક શાળામાં છોકરાઓ અને છોકરીઓ માટે અલગ શૌચાલયની ઉપલબ્ધતા અને કાર્યક્ષમતા પર મૂલ્યાંકન કરવા માટે શહેર સ્તરે દેખરેખ સમિતિની રચના કરવામાં આવે અને આ તારણોની ખામીઓ તરત જ મળવી જોઇએ.
- સમુદાય શૌચાલય અને જાહેર શૌચાલયના બ્લોકને બાળ મૈત્રીપૂર્ણ બનાવામાં આવે. (પાણીની ઓરડી બાળકો માટે સુલભ અને ઉપયોગી હોવી જોઈએ)
- શહેરી વિસ્તારોમાં વરસાદી પાણીના વિસર્જન માટે અકસ્માતો ટાળવા માટે ઓપન ચેનલો સાથે ઓપન ડ્રેઇન અને સ્ટોર્મ વોટર સિસ્ટમ ઢાંકેલાં હોવાં જોઈએ. (ખાસ કરીને બાળકો માટે).
- વર્તમાન સ્થાનિક પાણીની ખાધને જોઈ શકાય તેવા વિસ્તારોની ઓળખ કરવી જોઈએ.
- પાણી અને કચરાના નાના પાયે રિસાયક્લિંગની સ્થાપના કરવી અને વિવિધ વિસ્તારોમાં પ્રોત્સાહિત કરવું જોઈએ.
- સારી પર્યાવરણીય સ્થિતિ અને પીવાના પાણીની જોગવાઈના સામયિક સર્વે દ્વારા ઘરોમાં વેક્ટર બોર્ન અને પાણીથી જન્મેલા રોગોના બનાવોનું મૂલ્યાંકન.કરી શકાય.

પ્રારંભિક બાળપણ સંભાળ અને સેવાઓ:

- ઇન્ટીગ્રેટેડ ચાઇલ્ડ ડેવલપમેન્ટ સર્વિસીસ (ICDS) હેઠળ પ્રારંભિક બાળપણ સંભાળ (ECC) કેન્દ્રો ખોલવા માટે વસ્તીના ધોરણો બાદ, તમામ શહેરી ઝૂંપડપટ્ટી વિસ્તારમાં ECC કેન્દ્રો સ્થાપવા.
- તે ખાતરી આપવી જોઇએ કે, ECC કેન્દ્રો પોતાના બિલ્ડિંગમાં ચાલે, ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર્સ અને પાયાની સુવિધાઓ (સલામત પીવાનું પાણી, બાળ અનુકુળ શૌચાલયોની જોગવાઈ) દ્વારા સુલભ અને બાળ અનુકુળ હોય.
- ECC કેન્દ્રો આરોગ્ય સંભાળ અને પ્રારંભિક બાળપણ માનસિક વિકાસ પ્રવૃત્તિઓ માટે સુવિધાઓ અને સેવાઓ સાથે યોગ્ય રીતે સજ્જ હોવા જોઈએ. (શિક્ષણ અને રમત સામગ્રી ઉપલબ્ધતા)
- બધા કેન્દ્રોને પ્રશિક્ષિત અને પ્રેરિત કાર્યકર્તાઓ સ્થાને હોવા જોઈએ.
- પ્રારંભિક બાળપણના માનસિક વિકાસ કવાયતો પર વિશેષ ધ્યાન આપતા આ કાર્યકર્તાઓ માટેની તાલીમની આવશ્યકતા અને ગુણવત્તાની સુધારણા અને કુશળતાના યોગ્ય અમલીકરણની ખાતરી કરવી જોઈએ.
- ઝૂંપડપટ્ટી સ્તરની દેખરેખ સમિતિની સ્થાપના કરીને સખત સમુદાય નિરીક્ષણ મિકેનિઝમને પ્રોત્સાહન આપવું જોઇએ. આ સમિતિ ECC કેન્દ્રોની કામગીરી વિશે બાળકોની સહભાગિતા અને અભિપ્રાય વહેંચણી વિશે અધિકૃતતા કરશે.

રમત અને મનોરંજન માટે ખુલ્લી જગ્યા:

- યોગ્ય જગ્યાના અભાવને લીધે બાળકોને નાના ગીચ ગૃહોમાં ભૌતિક પ્રવૃત્તિની સંભાવના ઓછી હોય છે. એટલે "બાળકો માટે સમુદાય રમત ગમત (મનોરંજક) કેન્દ્રો અને રમતનાં મેદાન માટે વધતી જોગવાઈ" હોવી જોઈએ.
- મંજૂર રમત ગમત માટે જગ્યા બધી જ ઝૂંપડપટ્ટીમાં રમત ગમતની સુવિધાઓ સાથે ઉપલબ્ધ હોવી જોઈએ.
- શહેરોને બાળ મૈત્રીપૂર્ણ બનાવવા માટે, પ્રવર્તમાન ઉદ્યાનો અને મનોરંજનના સ્થળોએ બાળ મૈત્રીપૂર્ણ ઘટકો હોવા જોઈએ.
- નાના બાળકો માટે વિવિધ રમત ગમતની જોગવાઈઓ સાથે સાર્વજનિક ઉપયોગિતાઓને આકર્ષક અને સંકલિત બનાવવા માટે ભાર આપવો જોઇએ.

ગતિશીલતા અને પરિવહન:

- શહેરી ગવર્નન્સએ સલામત, સસ્તું, સુલભ અને ટકાઉ ટ્રાન્સપોર્ટ સિસ્ટમ્સની તમામ સેવાઓ બાળકોની જરૂરિયાતો પર વિશેષ ધ્યાન સાથે પૂરી પાડવી જોઇએ.
- ઝૂંપડપટ્ટીમાં રસ્તાઓ ફાયર બ્રિગેડ અને એમ્બ્યુલન્સ સેવા માટે સહેલાઇથી પહોંચી શકાય તેવા વિશાળ હોવા જોઈએ.
- શહેરના રસ્તાઓ રાહદારીઓ-મૈત્રીપૂર્ણ બનાવવા, ઝેબ્રા ક્રોસિંગનું નિર્માણ દરેક ટ્રાફિકના આંતરછેદો પર થવું જોઈએ અને રીપેઇન્ટ થવું જોઈએ (જ્યાં ઝાંખુ છે). આ ઉપરાંત, રાહદારીઓ રાહદારી ક્રોસિંગ રેખાઓ સાથે સિગ્નલ લાઇટ બધા ટ્રાફિક આંતરછેદો પર સ્થાપિત થાયેલાં હોવા જોઈએ.
- શહેરના તમામ ભાગો સાથે જોડાવા માટે શહેરની બસોની અને BRTC બસોની સંખ્યામાં વધારો કરવો જોઈએ અને બસોને બધા રીતભાતમાં બાળ મૈત્રીપૂર્ણ બનાવવું જોઈએ.
- કોઈ પણ ટ્રાફિક એમેરજંસી અને ફરિયાદો દાખલ કરવા માટે યુનિક હેલ્પલાઈન નંબર, કે જેના થકી બાળકો સહિતના નાગરિક દ્વારા ટ્રાફિકના મુદ્દે ફરિયાદ દાખલ કરી શકાય.
- પદયાત્રીઓ, સાઇકલિસ્ટ અને સ્ટ્રોલર્સ માટે જાહેર પરિવહનના ડિઝાઇન પર વધુ ભાર આપવો જોઈએ.
- બાળકો અને પદયાત્રીઓની સલામત ગતિશીલતા માટે તાત્કાલિક કાર્યવાહીથી અતિક્રમણ કરાયેલા પેવમેન્ટ્સ અને ફુટપાથને સ્પષ્ટ બનાવવું જોઈએ.
- ટ્રાફિક પોલીસ બાળક માટે મૈત્રીપૂર્ણ હોવી જોઈએ અને બાળકોની ફરિયાદને તાત્કાલિક રીતે પ્રતિક્રિયા આપે એવી જોઈએ.
- ટ્રાફિક પોલીસ કમિશનને ટ્રાફિક ડિઝાઇન અને આયોજનમાં બાળકની અર્થપૂર્ણ ભાગીદારી કરવી જોઈએ.

બાળ મૈત્રીપૂર્ણ શહેરી ગવર્નન્સ:

- મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની વાર્ષિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પ્લાનિંગ અને બજેટ સભા દરમિયાન બાળકોની ભાગીદારીની ખાતરી કરવી જોઈએ. (UN HABITAT એજન્ડાને અનુસરીને)
- ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સંબંધિત નાગરિક ફરિયાદ નિવારણ તંત્રની ફરિયાદો પ્રાપ્ત કરવા માટે તરત જ સ્થાને હોવી જોઈએ.
- શહેરી વહીવટીતંત્ર બાળકને મૈત્રીપૂર્ણ બનાવવા માટે, બાળકોને સંબંધિત મુદ્દાઓને પ્રાથમિકતા આપવા માટે નાગરિક અધિકારીઓ/ ઓથોરિટીઝ યોગ્ય રીતે સ્થાપવી જોઈએ.
- શહેરી બાળ સંરક્ષણ પ્રણાલીને સ્માર્ટ અને બાળ મૈત્રીપૂર્ણ બનાવવા માટે, બાળ મૈત્રીપૂર્ણ નીતિ કરવી તે દિશામાં પ્રોત્સાહક પગલું હશે.

હમારા બચપન રાષ્ટ્રીય અભિયાન છે, કે જે શહેરી ગરીબીમાં જીવતા નાના બાળકો માટે સુરક્ષિત અને સ્વસ્થ વાતાવરણ પર કાર્યરત છે. આ અભિયાનમાં બાળ મૈત્રીપૂર્ણ ઘટકોનો ભારતના શહેરી નવીનીકરણીય નીતિઓ જેવી કે સ્માર્ટ સિટી મિશન, અટલ મિશન ફોર રેજુવેનેશન અને અર્બન ટ્રાન્સફોર્મેશન (AMRUT-અમૃત) અને પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના (PMAY) - હાઉસિંગ ફોર ઓલ નો સમાવેશ થાય છે.

અમે હમારા બચપનના બાળ નેતાઓ, સુરતના તમામ બાળકોની અવાજો રજૂ કરી રહ્યા છીએ અને માંગ કરીએ છીએ કે તમારું રાજકીય પક્ષ ટેકો આપે અને તમે તમારા રાજકીય એજન્ડામાં નીચેના ક્ષેત્રની ચોક્કસ ભલામણોનો સમાવેશ કરીને સુરત શહેરને 'બાળ મૈત્રીપૂર્ણ શહેર' બનાવવા માટેની જોગવાઈ કરીએ છીએ. (પાર્ટી મેનિફેસ્ટો).

Website : www.humarabachpan.org
Twitter: https://twitter.com/humarabachpan
Facebook: https://www.facebook.com/Humarabachpanearlychildhood/